

"Ha látom tanár bácsi motorját
az iskola előtt, már tudom,
hogy megkezdődött a tanítás."

/Fátyol László/

/Az imazsármoly fölötti ingaóra most ne-
gyedet út/

A tenger csak akkor morajlik, ha figye-
lem. Nem hallgathatom örökké a sziklá-
kat verdeső víz dübörgését. Ha az ablak
előtt repdeső sirályok szárnyaikkal el-
meszelnének egy csíkot a világból, már
tejfehér ködben élnék. Tizenöt éve
hallgatom a sirályok rikoltásait. A
tankhajók ugyanúgy nem változnak, mint
a sirályok.

Amikor jelentkeztem erre a munkára,
legjobban a szabadság, az idő szabadsá-
ga csábított. Könyveim, melyek jó része
súlyos és vaskos /néhány közülük csúcs-
regény, vagy végregény/, utazásra csá-
bítottak. Írógépemben /akkor/ vadonatúj
szalag tekeredett. Töltőtollaim és a
muníció. Pelikan königsblau. Szabadsá-
gomat, melyet mindig nyáron vettem ki,
hogy kedvezzek a helyettesemnek, és a
kritikus időszakokban élvezhessem mun-
kám értelmét, szóval a szabadságomat
mindig a hegyekben töltöttem. A szabad-
ság végén, mikor a vonatablakból elő-
ször láttam meg a tengert, öröm töltött
el, ugyanúgy a peronablaknál álltam,
mint a szárazföldiek, vagy az idegenek.

Elképzelem: szimbolikus a világítóto-
rony, benne én, az óra. A torony a
puszta közepén emelkedik, én, mint egy
mondai alak, a torony mellvédjén állok,
mögöttem a reflektor forog, lenn a me-
zőn kuruzslók járnak körtáncot pestis-
űző maszkban, csodás hangszerek búgnak

rencz
mátyás

a
toronyőr
álma

és ciripelnek, botra támaszkodva közeleg egy francia szesz- és fegyverkereskedő, a levegőt repülő halak szelik át, teljes Kogge-vitorlázattal, az egyikén, mely épp a mellvéd magasságában repül, egy kövér ember, jobbójában húsvéti sonkát tartva így szól a mögötte lovagló asszonyhoz /a halakat lovagolva ülik meg/: "Gyere, itt a törvényes szerelem órája. Lenn most matrózok, katonák és hajósinasok lengetik süvegeiket, és így kiáltoznak: Isten veled, Lamme, isten veled, testvér... , a távolban egy kolostor ég, hosszúfarkú létrás ördögök repkednek a tűz varázsolta éjszakában, emberek közelednek csapatokba verődve, mind-mind a fényre jő, csengjen a sok aranypohár, százakos hordó az oltár, mulasson a boltok alatt a sok jómadár..."

A szűgyen az, mely megnyitja a szemeimet. Mint mindig, most is azon kapom magam, hogy az asztalom mellett állok, hevesen gesztikulálok, az asztalon papírlapok és könyvek, az ablaktáblákat a szél verdesi. Így, kimerevítve, a kép talán heroikusnak hat, de átélve... Az eszmélet görcse a legfájdalmasabb. Hazugságaink, önáltatásunk /akár önbiztonságtechnikai okokból, akár tehetetlenségünkől kényszerülünk rá/ csak akkor segítenek át valamin, ha hiszünk bennük. Bölcsességeink kőtáblába vésve /viszont/ undorkeltők. A mélyfilozófia tehát csupán érdekességeket tár fel, világítóhalakat, hajóroncsokat. Fiatalságunk, mely egyre később ér véget, megrögzött igazságokba torlik, nem marad egyetlen igazolatlan napunk sem. A düh, melyet másokra vetítünk, a sajnálattal egyenlő, melyet magunk iránt érzünk.

Becsukom az ablakot. A huzat papírlapokat szór szét. Fölveszek egyet. Laci, itt ma nem érhetett volna nagyobb öröm, minthogy kaptam... A szerszámosba megyek, vödröt, rongyot, mosófát veszek elő, felmosom a folyosót. Ez hiábavaló munka. Este van. Halkan tapsikolnak a nyárfalevelek. A tenger morajlik, a sirályok repdesnek. A görög tankhajó még mindig itt horgonyoz szemben. A matrózok do-

bozos sört isznak, videóznak vagy seggbedugóst játszanak. Abba-hagyom a munkát. A mosófa el fog dőlni, a vödör pedig kiborul. Ez az!

Néha azt gondolom, önkéntes száműzetés ez: tudatlan vagyok a tudományhoz, minden hájjal megkent a kényelemhez. Néha elképzelem /főleg a televízió kulturális magazinjának nézése közben/, hogy megáll a kék-fehér, latrinának becézett mikrobusz, kiszáll belőle a riportter /a mindentudó/ és a stáb, a parasztbútorból koloniál hallgarnitúra lesz, leülünk egy-egy fotóbjbe, én cigarettázom, és /többek között/ egyszerre majd csak intek egyet, "de ez kimarad ugye...", és előveszem a tangóhermonikámat, és eljátszom nekik azt, hogy "sohase mondd, hogy vége, csak azt, hogy ennyi megérte", sőt, kiállok a kapuba is, az operatőr pedig még kihajol a mikrobusz ablakán... Persze, a szerkesztő meghagyja ezt a jelenetet is.

A sóhajok /tenger/, a holdfény végtelen hídja, a hajók fényei és tömbös árnyai. A csillagok, a Tejút íve. A cikázó mesterséges holdak /van olyan is, amelyik nem cikázik/.

/Az imazsámoly fölötti ingaóra most felet út/

Az ablak előtt állok, a holdat nézem. Ha a villanyt felkapcsolom, egy félkör alakú szobát látok, a köríven ablakok, szemben, a fal közepén ajtó. Negyvenkét méter magasan vagyok, alattam morajlik a tenger, fölöttem egyenletesen bűg a reflektor motorja. Ha a televíziót kinyitom, talán még van adás. Ha kibontok egy üveg bort, megiszom, jobban alszom. Ha megiszom a bort, nem tart ki a következőig. Minden hétre két üveg bor jut. Ha két hétig nem iszom, összegyűjtök annyit, hogy leigyam magam. Nem éri meg.

Végül mégiscsak döntenem kellene. A tenger /?/ morajlik /?/. A nyárfalevelek /?/ tapsikolnak /?/.

Most elhúzó felettünk egy távolsági vadászbombázó. Mint egy cippzár-húzó. El kellene döntenem, hogy kicsodák is a szimbólumok. Mely történet mögött legyen tartalom. Mely tárgyakba önt-

sek varázsserőt. Mely szavakat szedjem ízekre, hogy újra összerakva új jelentést nyerjenek. Használjak-e mikroprocesszorokat. Dúsítsam-e nehéz, barokkos mondat szerkesztéssel ezen szöveget. Vannak ám olyan kérdések is, melyeket ponttal zárunk le. Például: "Hogy vagy, Matyikám."

/Most az imázsámolyhoz lép, letérdel, kinyitja a könyvet, olvasni kezd./

"Fáradt vagyok. Egyedül vagyok. Szomorú vagyok. Hol bujkálsz bennem, szerelem? --- Szeress engem, hiszen nyár van, nyáridő, nekünk szeretnünk kell egymást szeplős, drága szeplős."

Még az imát sem tudom. Megágyazok, lezuhanyzom, lefekszem. Zümmög a reflektor motorja. Miért van az, hogy bizonyos írások éjszaka fejeződnek be? Zümmög a reflektor motorja. Hirtelen kikapcsol. Ez tehát a hűtőgép. Egy film stáblistája pereg előttem. Vegyeskórus énekli a stáblistát, végül a rendező nevével zárul a mű. Az utolsó mondatnak ugyanaz a szerepe, mint a címnek.

[Igen, és a szíve ütött, mint a bolondóra, és igen - mondtam - igen, legyen IGEN]

Végül kitartottam reggelig. Tapsikoltak a nyárfalevelek. A harangszó az ingaórával együtt jelezte: öt óra. Magam körül tapogatózva könyveket találtam, barátságos, meleg könyveket, többnyire vászonkötésben, némely könyvnek okos fehér borítója volt, az asztalon spirálfüzetek izzottak. "Tehát nyár van még" - állapítottam meg. Az imázsámolyra térdeltem, kinyitottam a könyvet. Elolvastam az utolsó mondatot. "VÉN ATYÁM, SZÁRNYAK VÉN MESTERE, LÉGY SEGÍTŐM MOST ÉS MINDENKORON."

/Dádiri, mikor egyszer felelősségre vontam a rendszeres késéseieért, így válaszolt: "Tá'csi amikó gyűvök a' iskolába oszt meglátom a motorját, mán tudom, hogy megkezdődött a tanítás..." Ez az időtől független szabadság. Bámul fel rám, és nem érti, hogy miért nem hiszek neki, valóban nem tudta, hány óra./